

OCCUPATIONAL QUALIFICATION STANDARD

Senior lighting technician, level 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Occupational title	Level of Estonian Qualifications Framework (EstQF)
Senior lighting technician, level 6	6

Possible specialisation and titles on occupational certificate	
Specialisation	Title on occupational qualification certificate
Valguskujundus	Valguskujundaja, tase 6

Part A DESCRIPTION OF WORK

A.1 Description of work Valgusmeistri töö eesmärk on sündmuse nähtavaks tegemine ja vastava optimaalse lahenduse leidmine valgustuse kvaliteetseks esitamiseks ja valgusrežiis salvestamiseks. Tema töö on valgusrežiis salvestamine ja töötlemine. Valgusmeister vastutab nii loomingukselt kui tehniliselt siseinterjööri ja välivõtete valgusefektide saavutamise eest läbi valguse paigutuse, tugevuse ja värvilahenduste. Ta teeb koostööd lavastaja, valguskujundaja (teater), operaatori, režissööri ja kunstnikuga (film ja televisioon). Valgusmeister orienteerub valgustuse iseärasustes ja väljendusvahendites. Ta leiab sobiva tehnoloogilise lahenduse, kasutades erinevaid seadmeid ja arvestades looduslikke ning tehnilisi tingimusi. Valgusmeister on võimeline lahendama mittestandardseid olukordi ja looma positiivse suhtluskeskkonna. Ta võib töötada kollektiivi liikmena, vabakutselise loovisikuna jne. Vajalik on pidev enesetäiendamine. Valgusmeister saab spetsialiseeruda valguskujundajaks, kes töötab välja sündmuse valguskujundamise kontseptsiooni ja loob valgusrežiis. Lisaks valgusmeistrile tegutseb kutsealal ka valgustaja, tase 4, kes teeb vajadusel lihtsamaid hooldusi (nt lambivahetus, aegunud värvifiltrite vahetus), monteerib/demonteerib valgustehnikat vastavalt etteantud joonistele ning töötab artisti jälgiva valgustehnikaga.
A.2 Tasks A.2.1 Valgustustehnika planeerimine 1. Riputusplaani koostamine. 2. Energiavõimsuste jaotamine valgustustehnika seadmete planeerimisel. 3. Juhtsignaali jagunemise planeerimine. 4. Seadmete loetelu koostamine. 5. Joonestamistarkvara kasutamine. A.2.2 Töötamine valguspuldiga 1. Valguspuldi ja seadmete adresseerimine (patch). 2. Valguspiltide sisestamine ja töötlemine. 3. Valgusrežiis taasesitamine. A.2.3 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine 1. Seadmete paigaldamine. 2. Seadmete suunamine. 3. Seadmete säilitamine.

4. Seadmete hooldamine. 5. Seadmete transportimine. A.2.4 Sündmuse teenindamine 1. Seadmete järelvalve. 2. Jälgimisprožektori kasutamine. 3. Seadmete ringipaigutamine sündmuse ajal. 4. Eriefektide kasutamine. 5. Probleemidele lahenduse leidmine.
Specialised areas of work
Valguskujundus A.2.5 Valgusreži loomine 1. Sündmuse sisu ja eesmärgiga tutvumine. 2. Kontseptsiooni väljatöötamine. 3. Valgustehniliste vahendite valimine ja paigutamine sündmusepaigas. 4. Valgusreži/piltide koostamine ja salvestamine. 5. Valgustusreži/pildi dokumentatsiooni vormistamine.
A.3 Work environment and specific nature of work
Tööaeg sõltub proovide ja etenduste/sündmuste ajast, töötatakse ka õhtuti/öösi ja nädalavahetustel. Töö võib toimuda nii siseruumis kui vabas õhus ja on vahelduva iseloomuga. Töö on kõrgendatud ohuga (nt töötamine kõrgustes, raskuste tõstmine), võib esineda kokkupuudet tervistkahjustavate faktoritega (nt tolm, müra, alavalgustatud keskkond). Vastavalt tööülesandele võib esineda sundasendis töötamist. Takistuseks valgustajana töötamisel võivad olla nägemis- ja/või kuulmisvaegused, piiranguid tööülesannete täitmiseks seab epilepsia põdemine.
A.4 Tools
Valgusaparatuur, valguspult, arvuti.
A.5 Personal qualities required for work: abilities and characteristics
Töös on olulised loovus, teenindusvalmidus, analüüsivõime, pingetaluvus, vastutustunne, tulemusele orienteeritus, algatusvõimelisus.
A.6 Professional preparation
Valgustusmeisteriks saab õppida õppeasutuses või kutsealal töötades ja end täiendades.
A.7 Most common occupational titles
Valgusalajuht, valguskujundaja, valguspuldioperaator, valgusmeister.

Part B COMPETENCY REQUIREMENTS

B.1 Structure of occupation
Valgusmeister, tase 6 põhikutse taotlemisel tuleb tõendada kompetentsid B.2.1 – B.2.4 ja läbiv kompetents B.2.6. Spetsialiseerumisel valguskujundaja, tase 6 kutsele tuleb lisaks tõendada kompetents B.2.5.
B.2 Competences

MANDATORY COMPETENCES

B.2.1 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: 1. Koostab tehnika riputusplaani, arvestades seadmete mehhaanilisi koormusi, kandevõimet ja jagunemist riputus-/toetuspunktide vahel.	

2. Koostab optimaalse kaabelduse plaani (energiajaotusplaani), arvestades seadmete energiavõimsuste tarbimist ning lähtudes olemasolevatest energiaressurssidest. Vajadusel muudab valgusrežiid/pilti, säilitades võimalikult täpselt sündmusele loodud valgusrežiid plaani. 3. Koostab optimaalse signaali jaotusplaani (sh konverterid ja signaalijagajad), lähtudes vajalikust kanalite arvust. 4. Koostab sündmuse valgustamiseks vajalike seadmete loetelu. 5. Kasutab oma töös joonestamistarkvara.	
B.2.2 Töötamine valguspuldiga	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: 1. Sünkroniseerib valguspuldi ja seadmed. 2. Sisestab valguspildid valguspulti, vajadusel töötleb neid. 3. Taasesitab valgusrežiid, lähtudes kokkulepitud kontseptsioonist.	
B.2.3 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: 1. Juhendab seadmete paigaldamist, vajadusel paigaldab seadmed vastavalt joonistele (paigutusplaani, signaali jaotusplaani ja energia jaotusplaani) ja arvestades ohutusnõudeid (nt ettenähtud turvatrossid, riputuskonksud). Veendub seadmete töökorras olekus. 2. Juhendab seadmete suunamist, vajadusel suunab seadmed vastavalt suunanimekirjale/-plaanile ja valguskujundaja juhendamisele. 3. Juhendab ja kontrollib seadmete säilitamist, vajadusel säilitab seadmed selleks ettenähtud kohas ja viisil (nt transportkastid, ladu), arvestades ohutusnõudeid ja tootja nõudeid. 4. Juhendab ja kontrollib seadmete hooldamist, vastutab seadmete korrektse ja õige hooldamise, sh tarkvara uuendamise eest (nt tootja nõuded, asutuses kehtestatud hooldusjuhend). 5. Tagab seadmete turvalise pakendamise seadmete transportimiseks, lähtudes juhenditest, ohutus- ja tootja nõuetest, vajadusel juhendab pakendamist.	
B.2.4 Sündmuse teenindamine	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: 1. Hindab rikke kõrvaldamise vajadust, vajadusel ja võimalusel kõrvaldab sündmuse ajal tekkinud rikked, sh valguspuldis. 2. Kasutab sündmuse jooksul jälgimisprojektorit, lähtudes sündmuse kontseptsioonist. 3. Paigutab seadmed sündmuse ajal ümber, lähtudes kontseptsioonist ja paigutusplaanist. 4. Vajadusel kasutab sündmuse ajal eriefektide seadmeid (nt tossumasin, mullimasin, vahumasin), lähtudes kasutusjuhenditest. 5. Leiab sündmuse ajal tekkinud valgustust puudutavatele probleemidele lahenduse.	

COMPETENCES RELATED TO SPECIALISATION

Valguskujundus	
B.2.5 Valgusrežiid loomine	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: 1. Tutvub sündmuse sisu ja eesmärgiga. 2. Osaleb lavastusmeeskonna liikmena aktiivselt sündmuse kontseptsiooni väljatöötamises. 3. Valib valgustehnilised vahendid, lähtudes sündmuse sisust, koostab paigutusplaani. 4. Koostab valgusrežiid/pildid, lähtudes lavastusmeeskonna kokkulepitud kontseptsioonist, ja salvestab selle, lähtudes sündmuse stsenaariumist. 5. Vormistab valgustusrežiid/pildi dokumentatsiooni - mõõtkava arvestav paigutusplaani, suunanimekiri/-plaani, valguspiltide nimekiri selgitavate märgetega.	

RECURRING COMPETENCES

B.2.6 Valgusmeister, tase 6 kutset läbiv kompetents	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad:	

1. Arendab oma töölaseid teadmisi ja oskusi. Hoiab end kursis erialase terminoloogiaga ja tehnoloogiliste uuendustega, jagab oma teadmisi kolleegidega. Kasutab ära arengu- ja koolitusvõimalused.
2. Kasutab korrektset suhtluskeelt ja erialast, sh inglisekeelset terminoloogiat. Kasutab ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused).
3. Kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades, Sisuloo ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused) ning erialast tarkvara.
4. Töötab hästi situatsioonides, mis nõuavad avatust uute ideede ja kogemuste suhtes. Läheneb olukordade ja probleemide lahendamisele innovaatsiliselt ja loova. Talub ebamääraseid olukordi ja situatsioone ning oskab ära kasutada neist tulenevaid positiivseid võimalusi.
5. Reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt. Reageerib muutustele ja kohaneb nendega hästi. Analüüsib ebaõnnestumisi ja oskab eksimustest õppida. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida.
6. Kohaneb meeskonnaga ja loob meeskonnavaimu. Vajadusel koostab meeskonna, delegerib töö asjakohaselt ja õiglaselt. Loob alluvatele arenguvõimalusi ja juhendab neid nende töö tegemisel. Teeb koostööd kolleegidega, arvestades organisatsiooni struktuuri ning erinevate üksuste funktsioone ja pädevust. Osaleb positiivse töökeskkonna loomises. Täidab oma rolli meeskonna liikmena. Probleemide ilmnemisel teavitab vahetut juhti.
7. Arvestab protsesside ja tegevuste finantsilist poolt. On täpne ja kasutab ressursse (nt aeg, töövahendid) efektiivselt. Tagab ressursside leidmise ja optimaalse kasutamise. Peab kinni kellaegadest ja tähtaegadest ning kontrollib nendest kinnipidamist. Võtab vastutuse projektide, tegude ja inimeste eest. Planeerib ette tegevusi ja projekte ning arvestab võimalike muutustega.
8. Järgib oma töös tuleohutuse ja elektriõhtuse eeskirju ning ohutus- ja turvanõudeid, kasutab isiku- ja töökaitsevahendeid. Hindab töökeskkonna võimalikke riske (nt välitingimustes, valgustamisel libedal pinnasel, kõrguses, liikluses, sadamas, tehases, autorallil). Järgib valgustehnika eripäraseid ohutusnõudeid (nt valgustustehnika kinnitamine, valgustustehnika kaal ja konstruktsioon ning aluste stabiilsus). Töötamisel jälgib ja juhendab valgustusmeeskonna tegevust ohutusnõuete järgimisel. Probleemide ilmnemisel teavitab koheselt vahetut juhti.
9. Tugineb oma töös teadmistele elektrotehnikast ja füüsikast. Tunneb üldist paigaldustehnikat, elektriala tarvikuid, materjale ja tööriistu ning kasutab neid paigaldustöödel.
10. Järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte ja regulatsioone, nt organisatsiooni sisekorraeeskirja, ametijuhendit, organisatsiooni head tava, eetilisi tõekspidamisi. Teavitab meeskonda olulistest muudatustest.

Part C GENERAL INFORMATION AND ANNEXES

C.1 Information concerning compilation and certification of occupational qualification standard and reference to classification of occupations	
1. ID of occupational qualification standard in register of occupational qualifications	19-08112023-2.11/5k
2. Occupational qualification standard compiled by:	Kalle Karindi, Focuspoint OÜ Anton Kulagin, vabakutseline valguskujundaja Olev Luhaäär, E&T OÜ Andres Sarv, SA Teater Vanemuine Margus Vaigur, SA Endla Teater, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia
3. Occupational qualification standard approved by:	Culture
4. No. of decision of Sectoral Council	30
5. Date of decision of Sectoral Council	08.11.2023
6. Occupational qualification standard valid until	07.11.2025
7. Occupational qualification standard version no.	5
8. Reference to International Standard Classification of Occupations (ISCO 08)	3435 Other Artistic and Cultural Associate Professionals
9. Reference to European Qualifications Framework (EQF)	6

C.2 Occupational title in foreign language	
English:	lighting operator; head of the lighting department; lighting designer
English:	Senior lighting technician, level 6
C.3 Annexes	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digioskused	